

Guðrún Árnadóttir, PhD,
umsjón með þróunar- og rannsóknarvinnu
iðjupjálfa á Landspítala. Klínískur dósent
við læknadeild Háskóla Íslands

Guðrún Árnadóttir

IÐJUPJÁLFUN Á VÍSINDAVÖKUM

Vísindavaka Rannsóknarráðs Íslands (Rannís) býður upp á „stefnumót“ almennings við vísindamenn og er henni ætlað að vekja almenning á öllum aldri til umhugsunar um mikilvægi rannsókna- og vísindastarfs í nútíma samfélagi. Hún er haldin samtímis í helstu borgum Evrópu til heiðurs evrópsku vísindafólki. Rannsakendum gefst þar með tækifæri til að koma rannsóknum sínum á framfæri við almenning á gagnvirkum hátt. Árið 2011 voru mikil hátíðarhöld í tilefni 100 ára afmælis Háskóla Íslands (HÍ). Vísindavöku Rannís var boðið að vera í samstarfi við HÍ í tilefni hátíðarhaldanna og var Háskólabíó lagt undir þennan stórvíðburð. Ýmsum stofnunum var boðið að taka þátt, þar á meðal Landspítala (LSH). Þar sem ég var með töluvert af rannsóknarefni í farteskinu eftir viðburðaríkan starfsferil og að nýloknu doktorsprófi í iðjupjálfun ákvað ég að senda inn umsókn um þátttöku í viðburðinum í formi sýningarbáss hjá LSH. Erfitt hefði verið að láta fram hjá sér fara tækifæri til að vekja athygli á íslenski iðjupjálfun og þeirri rannsóknarvinnu sem fer fram í skjóli hennar. Mikil ásókn var í að fá aðstoðu á sýningarvæðinu, en einhvern veginn tókst samt að næla í sex fermetra bás fyrir verkefnið sem ég var með í huga.

Strax var hafist handa við að hanna fræðsluefni sem aðgengilegt væri fólki á öllum aldri og jafnframt efni, sem byði upp á upplýs-

ingar um rannsóknarvinnu iðjupjálfa. Titill verkefnisins og sýningarbássins var „Íslensk iðjupjálfun um allan heim“, og byggði það fyrst og fremst á A-ONE matstækinu og útbreiðslu þess, en matstækið var hluti af meistaraverkefni mínu við háskólann í Suður-Kaliforníu árin 1985-1987. Það var síðar gefið út í bókinni *The Brain and Behavior: Assessing Cortical Dysfunction through Activities of Daily Living* sem gefin var út af Mosby-bókaforlaginu í Bandaríkjunum árið 1990 (Árnadóttir, 1990). Í kjölfarið fylgdu fjölmörg endurmenntunarnámskeið ásamt kennslu erlendis tengdri matstækinu og hafa iðjupjálfar úr öllum heimshornum sótt þau. Útbúin voru tvö sérstök veggspjöld í tilefni sýningarinnar. Þau voru samstæð og á íslenski tungu. Annað þeirra bar nafnið: „Íslensk iðjupjálfun um allan heim: Hugmyndin“ og hitt „Íslensk iðjupjálfun um allan heim: Heimsmyndin“. Auk þessara veggspjaldanna var af nógu að taka af þeim veggspjöldum sem samþykkt höfðu verið um efnið og sýnd á mismunandi ráðstefnum erlendis gegnum árin. Það voru fyrst og fremst fræðileg veggspjöld sem valin voru fyrir sýningarbásinn og veggspjöld með upplýsingum um rannsóknir þar sem notaðar voru hefðbundnar próffræðiaðferðir til greiningar rannsóknargagna. Þó var ein rannsókn þar sem nýrri próffræðiaðferðir höfðu verið notaðar við gagnagreiningu. Lögð var áhersla á að einblína ekki á tölfræðiniðurstöður heldur nota einnig lýsandi

upplýsingar um rökleiðslu, þar sem þess var kostur, og upplýsingar sem gætu vakið áhuga barna.

Þegar búið var að klæða alla útveggi sýningarplássins veggspjöldum var hafist handa við að útbúa áhugaverð prófunaratriði tengd A-ONE matstækinu og daglegum athöfnum fyrir almenning til að prófa. Með þessu móti væri hægt að leyfa fólki að ímynda sér hvernig það er að kljást við athafnir svo sem að hneppa, skrifa, eða jafnvel „að fá sér sælgæti“ þegar taugaeinkenni eins og t.d. lömum, skert sjónúrvinnsla og skert snertiskyn draga úr framkvæmdafærni. Athafnirnar tengdi ég starfsemi taugakerfisins og klínískri rökleiðslu út frá fræðigrunni A-ONE.

Í umsókn um sýningarbásinn var lögð rík áhersla á gott aðgengi að verkefnum, bæði borð- og gólfplássi og plássi fyrir sérhönnuð upplýsingaspjöld auk veggspjaldanna. Einnig þurfti að koma fyrir ýmsum hlutum eins og t.d. ýmiss konar fatnaði, ílátum og stólum. Af því 14 fermetra rými sem ætlað var Landspítala á allri sýningunni endaði þetta verkefni með tæpan helming eða 6 fermetra á horni sem sneri út á gang þannig að hægt var að nýta það beggja vegna frá. Þegar forvinnu var lokið fékk ég iðjupjálfa á Grensásdeild LSH mér til aðstoðar við að taka á móti sýningargestum og leiða þá gegnum þær upplýsingar og

verkefni sem við buðum upp á. Þessir óeigingjörnu iðjubjálfar sem mættu eftir lok vinnudags voru Sigrún Garðarsdóttir, Lillý Halldóra Sværissdóttir, Sigrún Ólafsdóttir og Sigrún Jóna G. Eydal. Óhætt er að segja að þátttakan hafi verið ótrúlega góð. Langar raðir af fólki mynduðust og næstum troðningur á köflum til að fá að prófa verkefnin eins og meðfylgjandi myndir bera með sér (mynd 1 sýnir stemninguna á Rannís-bás iðjubjálfa LSH 2011). Sýninguna sóttu hátt á annað þúsund gesta á einu kvöldi og má því segja að rúmlega hálf þúsund allra Íslendinga hafi farið fram hjá sýningarbasum iðjubjálfa þetta eina kvöld.

PRÓFUNARTRÍÐI FYRIR ALMENNING Á VÍSINDAVÖKU RANNÍS 2011

Verkefnin sem við buðum upp á eru flest tengd atriðum A-ONE matstækisins, eins og áður sagði, en það var þróað að hluta til í iðjubjálfa LSH (starfsstöðvar LSH á Grensási, Landakoti og Fossvogi komu allar við sögu í rannsóknunum). Séð var til þess að fræða sýningargesti um að þegar iðjubjálfar meta með matstækinu þá horfa þeir á fólk framkvæma daglegar athafnir. Tekið er eftir framkvæmdavillum eins og t.d. ef hneppt er skakkt. Síðan er metið hversu mikið þurfi að hjálpa til við framkvæmdina og reynt að átta sig á af hverju villan stafaði. Framkvæmdavilla gæti til dæmis átt rætur að rekja til starfsröskunar einhvers staðar í heilanum, annars staðar í taugakerfinu eða jafnvel í umhverfinu. Til að einfalda flókið mál voru verkefnin á sýningarbasnum tengd nokkrum mismunandi heilasvæðum sem sinna ólíkri starfsemi sem er nauðsynleg fólki til að það geti t.d. klætt sig.

Þar sem flestir meðlimir iðjubjálfafélagsins hafa ekki haft tækifæri til að skoða þau veggspjöld sem sýnd hafa verið á Vísindavökum RANNÍS verður nokkrum þeirra gerð nánari skil hér. Eftirfarandi umfjöllun um veggspjöld tengd sýningarbasum LSH á Vísindavökum Rannís verður skipt í veggspjöld sem sýnd voru á Vísindavökunni 2011 og veggspjöld sem sýnd voru á Vísindavökunni 2018.

VEGGSPJÖLD Á VÍSINDAVÖKU RANNÍS 2011

Á Vísindavökunni 2011 voru sýnd sex veggspjöld undir fyrirsögninni „Íslensk iðjubjálfa um allan heim“. Tvö þeirra voru útbúin sérstaklega fyrir sýninguna eins og áður sagði, en hin voru notuð til að gera eðli og eiginleikum A-ONE matstækisins nánari skil, auk þess að styðja við rannsóknarbakgrunn efnisins. Veggspjald samnefnt sýningunni, sem bar undirtitilinn „Hugmyndin

Mynd 1. Stemningin á sýningarbas iðjubjálfa á Vísindavöku Rannís 2011 „Íslensk iðjubjálfa um allan heim“.

að baki A-ONE matstækinu“ fjallar um hugmyndina að baki matstækinu og þróunarferli þess. Tveir kvarðar eru notaðir til að meta annars vegar þörf fyrir aðstoð við ADL og hins vegar þau taugaeinkenni sem koma í veg fyrir eða draga úr framkvæmdafærni. Þessi áhorfsaðferð sem beitt er í náttúrulegu umhverfi er ólík hinni hefðbundnu einkennamiðuðu aðferð sem iðjubjálfar notuðu á þeim tíma sem A-ONE varð til, s.s. að byggja úr kubbum til að kanna sjónúrvinnslu. Slík aðferð kallaði á fylgnirannsóknir til að kanna tengsl einkenna við framkvæmdafærni. Með notkun A-ONE er horft á framkvæmd athafnar og tekið eftir framkvæmdavillum. Notuð er fagleg rökleiðsla til að ákvarða hvers konar taugaeinkenni valda villunum. Taugafraeðileg þekking fagaðila og skilgreiningar hugtaka eru

notaðar til að veita og meta upplýsingar um einkenni. Niðurstöður A-ONE eru notaðar við gerð meðferðaráætlunar, s.s. að aðlagða umhverfi, auka leikni, þjálfa upp líkamsþætti eða fræða stuðningsaðila.

Tvær faglegar hringbrautir lýsa hringrásum í þróun matsins vel. Í annarri hringbrautinni, þeirri sögulegu, felst þróun fræðigrunn þess sem A-ONE byggir á og raðkvarða til að meta og lýsa áhrifum taugaeinkenna á framkvæmd iðju. Hugmyndin að matstækinu þróaðist út frá klínískri vinnu og leiddi af sér nýja hugmyndafræði. Því næst voru settir saman raðkvarðar og þeir rannsakaðir með ýmsum hefðbundnum réttmætis- og áreiðanleikarannsóknum. Kvarðarnir voru síðan kynntir fyrir iðjubjálfa, bæði með beinni

kennslu á endurmenntunarnámskeiðum og einnig með útgáfu fagbóka og faggreina. Í framhaldinu var farið að nota þetta nýja matstæki klínískt. Á síðari árum hefur orðið æ mikilvægara að sýna fram á árangur endurhæfingar. Raðkvarðar, sem eru ágætir til að lýsa ástandi, duga þó því miður ekki til mælinga. Því þurfti nýjar rannsóknir og athuganir á hvort hægt væri að breyta raðkvarðunum í jafnbilakvarða með nýrri tölfræðiaðferðum en notaðar höfðu verið. Þeim niðurstöðum var svo skilað aftur í klíníkina gegnum greinaskrif og frekari endurmenntunarnámskeið. Síðari hringbrautin sem kennd er við mælibraut snýst um að breyta raðkvarðamatstæki í mælikvarða með jafnbilaeiginleika til að hægt sé að mæla árangur á réttmætan hátt. Ýmislegt efni hefur verið gefið út um A-ONE í mismunandi formi og mikið hefur verið vitnað í það af iðjuþjálfum og fleiri fagaðilum.

Síðara „þemaveggspjaldið“ á Rannís-sýningunni árið 2011, „Íslensk iðjuþjálfun um allan heim: Heimsmýndin“ fjallar um útbreiðslu A-ONE matstækisins sem byggist á áður nefndri hugmynd, eða heimsmýndina. Veggspjaldið upplýsir einnig um fimm daga A-ONE þjálfunarnámskeið á endurmenntunarstigi, sem kennd hafa verið í ýmsum löndum. Námskeiðin fjalla um fræðilegan bakgrunn matstækisins, fyrirlögn, stigagjöf, úrvinnslu upplýsinga og tengsl niðurstaðna við þjónustu iðjuþjálfara. Á veggspjaldinu eru raktar staðreyndir, byggðar á lýsandi tölfræði, er varða útbreiðslu og fjölda þjálfara, námskeiða, kennara, þýðingar á önnur tungumál, útgáfustarfsemi og faglegar viðurkenningar tengdar matstækinu. Niðurstöðunum var ætlað að renna stoðum undir að íslenskum iðjuþjálfara hefði tekist að hafa áhrif á fagþróun iðjuþjálfunar á heimsvísu. Á mynd 2 má sjá hluta af dreifiriti sem hannað var fyrir þessa Rannís-sýningu með upplýsingum um eðli A-ONE matstækisins.

Auk kynningar nýju veggspjaldanna hér að ofan sem hönnuð voru sérstaklega fyrir þema sýningarinnar var notað stórt veggspjald sem útskýrði fræðigrunn A-ONE. Þetta veggspjald var reyndar vinningsveggspjaldið frá heimsráðstefnu iðjuþjálfara sem haldin var í Montréal árið 1998. Segja má að veggspjaldið hafi verið tvíbreitt að stærð en það bar heitið „Impact of neurobehavioral deficits on ADL: Theoretical principles behind the Árnadóttir OT-ADL Neurobehavioral Evaluation (A-ONE)“. Veggspjald þetta sýnir á hvaða fræðigrunni og rökleiðslu A-ONE matstækið byggir. Það er, matstækið sameinar þekkingu um fram-

CLINICAL REASONING PRINCIPLES APPLIED WHEN USING THE ARNADOTTIR OT-ADL NEUROBEHAVIORAL EVALUATION (A-ONE)

GUÐRÚN ÁRNADÓTTIR,
University of Akureyri, Landspítali University Hospital, Iceland
e-mail: a-one@islandia.is

The A-ONE is used as a performance analysis in the initial stage of the occupational therapy process. When applying A-ONE principles to activity analysis during the interactive process between therapist and client, different types of clinical reasoning are utilized. These include diagnostic and procedural reasoning, referring to formulation of hypotheses regarding defective performance. The hypotheses concern the nature of problems that interfere with occupational performance.

Example of procedural or diagnostic reasoning applied by a therapist for hypothesis formation during administration and scoring of the A-ONE:

- **ADL performance**
- **Critical cue:** Does not dress the left arm during dressing activities
- **Cue interpretation and hypothesis formation regarding the nature of problems that interfere with occupational performance**
 - Use of conceptual and operational definitions from the A-ONE terminology to differentiate between possible impairments.
 - Definition of Unilateral body neglect: "Failure to report, respond or orient to a unilateral stimulus presented to body side contralateral to cerebral lesion; can be a result of defective sensory processing or attention deficit, resulting in ignorance or impaired use of extremities"
 - Definition of Ideational apraxia: "A break down in knowing what is to be done in order to perform due to a loss of neuronal model or a mental representation about the concept required for performance. Lack of knowledge regarding object use. Lack of correct sequencing of activity steps, or use of objects in relation to each other. Rule out comprehension difficulties"
 - Other definitions: Somesthetic dysfunction, possibility of motor problems, other attention deficits and unilateral visual neglect.
 - Consideration of pattern of observed impairments
 - Other indications of client factor dysfunction during performance of other tasks.
 - Processing sites in the central nervous system based on the neurological background of the instrument.
- **Conclusion:** After having reasoned through the definitions of all possible deficits and compared them with the observed performance, one of the hypotheses is chosen for an impairment or the reason for the particular performance dysfunction.
 - Occupational performance problem Example: Limitation in dressing performance due to unilateral body neglect

Results of hypothesis formation can be combined with different client conditions during the occupational therapy process to select appropriate intervention.

Example: Use videotape feedback, questions on self-appraisal of performance and activation of the right hemisphere during restorative occupations related to ADL and household activities. Provide education to family members regarding the nature of occupational performance problems.

Mynd 2. Dreifirit með upplýsingum um A-ONE matstækið frá sýningarbásnum „Íslensk iðjuþjálfun um allan heim“ á Vísindavöku Rannís, 2011.

kvæmdafærni við daglega iðju og taugastarfsemi. Ef framkvæma á einfalda athöfn eins og t.d. að klæðast þá byggir framkvæmdin á taugastarfsemi, þar sem unnið er úr utanaðkomandi áreitum, s.s. hljóðum eða sjónáreitum og upplýsingarnar eru síðan notaðar til að undirbúa verkframkvæmd. Á veggspjaldinu eru dæmi um skerðingu á taugastarfsemi sem veldur einkennum sem gera fólki erfitt fyrir að framkvæma athafnir. Sýnt er hvernig iðjuþjálfar sem nota matstækið reyna að átta sig á framkvæmdavillum með því setja fram tilgátur sem þeir prófa með því að nýta sérþekkingu sína. Niðurstöður rökleiðslunnar hjálpa svo til við að ákvarða hvaða þjálfun henti best. Veggspjald sem bar heitið „Development versus Dysfunction: Neurobehavioral perspective related to errors in occupational

performance“ sýnir dæmi um framkvæmdavillur sem geta komið fram á mismunandi aldursskeiðum, bæði hjá ungum börnum þar sem taugakerfið er að þroskast og hjá eldra fólki við hrörnun taugakerfisins. Sams konar framkvæmdavillur geta einnig komið fram við skerðingu á starfsemi taugakerfis vegna sjúkdóma eða slysa.

Veggspjald sem bar heitið „Single subject design in small research settings: Nobody is excused from participation“ var hannað til að hvetja alla klíníska iðjuþjálfara, sem sóttu Evrópuráðstefnu iðjuþjálfara í Apenu árið 2002, til að taka þátt í að byggja rannsóknargrunn iðjuvísinda. Það er engin afsökun að vinna á litlum vinnustað, allir geta safnað rannsóknargögnum, það þarf einungis að nýta annars konar greiningar-

Tafla 1. Nýleg fræðirit iðjupjálfa með tilvísun í A-ONE

- Almhdawi, K., Mathiowetz, V. & Bass, J. D. (2014). Assessing abilities and capacities: Motor planning and performance. Í M. V. Radomski & C. A. Trombly Latham (ritstjórar) Occupational therapy for physical dysfunction (7. útgáfa) (bls. 242– 275). Baltimore, MD: Wolters Kluwer, Lippincott, Williams & Wilkins.
- American Occupational Therapy Association. (2013). Cognition, cognitive rehabilitation, and occupational performance. American Journal of Occupational Therapy 67(Suppl.). Sótt af <http://ajot.aota.org/06/06/2019>
- Andersen, U., Rokkedal, D. K. & Mosbæk, L. (2015). Ergoterapeutiske ADL-indsatser ved kommunal døgnrehabilitering. Í E. E. Wæhrens (ritstjóri) Almindelig daglig levevis ADL (bls. 191–215). København: Munksgaard.
- Boyt , B. A., Gillen, G., Blesedell Crepeau, E. & Scaffa, M. E. (2019). Analyzing occupations and activity. Í B. Schell & G. Gillen (ritstjórar), Willard and Spackman's occupational therapy (13. útgáfa) (bls. 320–334). Philadelphia: Wolters Kluwer.
- Boyt , B. A., Gillen, G., Scaffa, M. E. og Cohn, E. S. (2019). Individual variance: Body structures and functions. Í B. Schell & G. Gillen (ritstjórar), Willard and Spackman's occupational therapy (12. útgáfa) (bls. 301–309). Philadelphia: Wolters Kluwer.
- Fisher, A. G. (2013). Occupation-centred, occupation-based, occupation-focused: Same, same or different? Scandinavian Journal of Occupational Therapy, 20, 162–173.
- Fisher, A. G. & Griswold, L. A. (2019). Performance skills: Implementing performance analyses to evaluate quality of occupational performance. Í B. Schell & G. Gillen (ritstjórar), Willard and Spackman's occupational therapy (13. útgáfa) (bls. 335–350). Philadelphia: Wolters Kluwer.
- Fisher, A. G. & Martella, A. (2019). OTIPM: A model to guide true top-down, occupation-centered reasoning. Í A. G. Fisher & A. Martella (ritstjórar) Powerful practice: A model for authentic occupational therapy (bls. 33–61). Fort Collins, CO: Center for Innovative OT Solutions.
- Fisher, A. G. & Martella, A. (2019). Four continua for critiquing occupational therapy services. Í A. G. Fisher & A. Martella (ritstjórar.) Powerful practice: A model for authentic occupational therapy (bls. 63–92). Fort Collins, CO: Center for Innovative OT Solutions.
- Fisher, A. G. & Martella, A. (2019). Evaluation and goal setting phase: Implement performance analyses. Í A. G. Fisher & A. Martella (ritstjórar) Powerful practice: A model for authentic occupational therapy (bls. 155–192). Fort Collins, CO: Center for Innovative OT Solutions.
- Fisher, A. G. & Martella, A. (2019). Evaluation and goal setting phase: Finalize evaluation. Í A. G. Fisher & A. Martella (ritstjórar) Powerful practice: A model for innovative occupational therapy (bls.193–218). Fort Collins, CO: Center for Innovative OT Solutions.
- Gillen, G. (2009). Cognitive and perceptual rehabilitation: Optimizing function. St. Louis, MO: Mosby Elsevier.
- Gillen, G. (2013). A fork in the road: An occupational hazard? (Eleanor Clarke Slagle Lecture). American Journal of Occupational Therapy, 67, 641–652.
- Gillen, G. (2016a). Trunk control: Supporting functional independence. Í G. Gillen (ritstjóri), Stroke rehabilitation: A function-based approach (4. útgáfa) (bls. 360–393) St. Louis, MO: Elsevier.
- Gillen, G. (2016b). Managing visual and visuospatial impairments to optimize function. Í G. Gillen (ritstjóri), Stroke rehabilitation: A function-based approach (4. útgáfa) (bls. 553–171) St. Louis, MO: Elsevier.
- Gillen, G. (2018a). Evaluation and treatment of limited occupational performance secondary to cognitive dysfunction. Í H. M. Pendleton & W. Schulz-Krohn (ritstjórar), Pedretti's occupational therapy: Practice skills for physical dysfunction (8. útgáfa) (bls. 1167–1208). St. Louis, MO: Elsevier Inc.
- Gillen, G. (2018b). Cerebrovascular accident (stroke). Í H. M. Pendleton & W. Schulz-Krohn (ritstjórar), Pedretti's occupational therapy: Practice skills for physical dysfunction (8. útgáfa) (bls.1471–1527). St. Louis, MO: Elsevier Inc.
- Gillen, G. (2019). ADL-Focused, Occupation-Based Neurobehavioral Evaluation: The A-ONE. Í T. J. Wolf, Edwards, D. F. & Giles, G. M. (ritstjórar), Functional cognition and occupational therapy: A practical approach to treating individuals with cognitive loss (bls. 131–139). Bethesda, MD: American Occupational Therapy Association, Inc.
- Gillen, G. & Boyt , B. A. (2019). Activities of daily living and instrumental activities of daily living. Í B. Schell & G. Gillen (ritstjórar), Willard and Spackman's occupational therapy (13. Útgáfa) (bls. 709–752). Philadelphia: Wolters Kluwer.
- Gillen, G. & Rubio, K. B. (2016). Treatment of cognitive-perceptual deficits: A function-based approach. Í G. Gillen (ritstjóri), Stroke rehabilitation: A function-based approach (4. útgáfa) (bls. 612–646). St. Louis, MO: Elsevier.
- Goodman, G. D. & Bondar, B. R. (2014). Preventing occupational dysfunction secondary to aging. In M. V. Radomski & C. A. Trombly Latham (ritstjórar) Occupational therapy for physical dysfunction (7. útgáfa) (bls. 975– 998). Baltimore, MD: Wolters Kluwer, Lippincott, Williams & Wilkins.
- Higashi, Y., Takabatake, S., Matsubara, A., Nishikawa, K., Shigeta, H. & Árna-dóttir, G. (2019). Reliability and validity of the Japanese version of the ADL-focused Occupation-based Neurobehavioural Evaluation (A-ONE J): Applying Rasch analysis methods. The Hong Kong Journal of Occupational Therapy. DOI: 10.1177/156918619825885
- Honoré, H., Rokkedal, D. K. & Videbech, G. (2015). Ergoterapeutiske ADL-indsatser ved regional døgnrehabilitering. Í E. E. Wæhrens (ritstjóri) Almindelig daglig levevis ADL (bls. 169–190). København: Munksgaard.
- Jacobsen, A., Hansen, A. V., Andersen, U. & Højgaard, U. F. (2013). Ergoterapeutisk intervention. Í E. E. Wæhrens, Winkel, A. & Jörgensen, H. S. (ritstjórar), Neurologi og Neurorehabilitering (2. útgáfa) (bls. 419–442). København: Munksgaard.
- James, A. B. (2014). Restoring the role of independent person. Í M. V. Radomski & C. A. Trombly Latham (ritstjórar) Occupational therapy for physical dysfunction (7. útgáfa) (bls. 755– 803). Baltimore, MD: Wolters Kluwer, Lippincott, Williams & Wilkins.
- Jepsen, B. G. & Nielsen, T. L. (2015). Ergoterapeutiske ADL-indsatser i eget hjem. Í E. E. Wæhrens (ritstjóri) Almindelig daglig levevis ADL (bls. 217–252). København: Munksgaard.
- Kane, L. A. & Buckley, K. A. (2016). Functional mobility. Í G. Gillen (ritstjóri), Stroke rehabilitation: A function-based approach (4. útgáfa) (155–193) St. Louis, MO: Elsevier.
- Kristensen, H. K. & Birkmose, D. (2013). Kognitive vanskeligheder. Í E. E. Wæhrens, Winkel, A. & Jörgensen, H. S. (ritstjórar), Neurologi og Neurorehabilitering (2. útgáfa) (bls. 93–110).
- Lampinen, J. & Bernspång, B. (2016). Enhancing performance of activities of daily living tasks. Í G. Gillen (ritstjóri), Stroke rehabilitation: A function-based approach (4. útgáfa) (104–135). St. Louis, MO: Elsevier.
- Mathiowetz, V. (2016). Task oriented approach to stroke rehabilitation. Í G. Gillen (ritstjóri), Stroke rehabilitation: A function-based approach (4. útgáfa) (bls. 59–78). St. Louis, MO: Elsevier.
- Nielsen, L. M. Honoré & Bendixen, H. J. (2015). Ergoterapeutisk udredning af ADL-ovne på somatisk sygehus. Í E. E. Wæhrens (ritstjóri) Almindelig daglig levevis ADL (pp. 67–91). København: Munksgaard.
- Pedersen, A. D., Therani, E. & Gyiring, J. (2013). Neuropsychiatri. Í E. E. Wæhrens, Winkel, A. & Jörgensen, H. S. (ritstjórar), Neurologi og Neurorehabilitering (2. útgáfa) (bls. 111–119). København: Munksgaard.
- Phipps, S. (2018). Evaluation and intervention for perception dysfunction. Í H. M. Pendleton & W. Schulz-Krohn (ritstjórar), Pedretti's occupational therapy: Practice skills for physical dysfunction (8. Útgáfa) (bls. 1138–1166). St. Louis, MO: Elsevier Inc.
- Sabari, S. S. (2016). Activity-Based intervention in stroke rehabilitation. Í G. Gillen (ritstjóri), Stroke rehabilitation: A function-based approach (4. útgáfa) (bls. 79–95) St. Louis, MO: Elsevier.
- Sabari, S. S., Capasso, N. & Feld-Glazman, R. (2014). Optimizing motor planning and performance in clients with neurological disorders. Í M. V. Radomski & C. A. Trombly Latham (ritstjórar) Occupational therapy for physical dysfunction (7. útgáfa) (bls. 615– 674). Baltimore, MD: Wolters Kluwer, Lippincott, Williams & Wilkins.
- Tipton-Burton, M. (2018). Traumatic brain injury. Í H. M. Pendleton & W. Schulz-Krohn (ritstjórar), Pedretti's occupational therapy: Practice skills for physical dysfunction (8. útgáfa) (bls. 1528–1581). St. Louis, MO: Elsevier Inc.
- Toglia, J. P., Golisz, K. M., & Goverover, Y. (2019). Cognition, perception and occupational performance. Í B. Schell & G. Gillen (ritstjórar), Willard and Spackman's Occupational therapy (13. útgáfa) (bls. 901–941). Philadelphia: Wolters Kluwer.
- Wesson, J. & Giles, G. M. (2019). Understanding functional cognition. Í T. J. Wolf, Edwards, D. F. & Giles, G. M. (ritstjórar), Functional cognition and occupational therapy: A practical approach to treating individuals with cognitive loss (bls. 7–20). Bethesda, MD: American Occupational Therapy Association, Inc.
- Wæhrens, E. E. (2013). Den ergoterapeutiske undersøgelse. Í E. E. Wæhrens, Winkel, A. & Jörgensen, H. S. (ritstjórar). Neurologi og Neurorehabilitering (2. útgáfa) (bls. 374–386). København: Munksgaard.
- Wæhrens, E. E. (2015). Undersøgelse af ADL-ovne. Í E. E. Wæhrens (ritstjóri) Almindelig daglig levevis ADL (bls. 39–66). København: Munksgaard.
- Wæhrens, E. E. & Andersen, B. (2013). Redskaber til evaluering af neurorehabilitering. Í E. E. Wæhrens, A. Winkel, & H. S. Jörgensen (ritstjórar), Neurologi og Neurorehabilitering (2. útgáfa) (bls. 477–505). København: Munksgaard.

aðferðir þegar unnið er að rannsóknum á litlum og fámennum vinnustöðum. Hér voru því sýnd rannsóknardæmi um hvernig hægt er m.a. að nota A-ONE matstækið til að afla upplýsinga fyrir það sem kallað er einliðasniðsrannsóknir (e. single subject design) og hve auðvelt er að nota það rannsóknarsnið bæði til gagnasöfnunar og við greiningu gagna á litlum vinnustöðum. Nánari umfjöllun um einliðasnið má finna í bókarkafli Guðrúnar Árnadóttur og Þorláks Karlssonar (2013).

Eitt veggspjald var haft með á Rannís-sýningunni 2011 þar sem ekki var notuð hefðbundin próffræðiaðferð, eins og flest matstæki innan endurhæfingar eru byggð á, heldur ný próffræðiaðferð þar sem notast var við svokallaða Rasch-greiningu við rannsóknir á ADL-kvarða A-ONE. Þessi rannsókn fjallar um hvernig raðkvarðaupplýsingum var breytt í jafnbilagögn í þeim tilgangi að mæla breytingar á ástandi á réttmætan hátt. Því var hægt að útskýra mun á aðferðunum tveimur fyrir sýningargestum út frá upplýsingum á veggspjöldunum. Ágrip þessa veggspjalds má finna á íslensku í *Læknablaðinu* (Árnadóttir og Fisher, 2008a). Grein um efnið, skrifuð af sömu höfundum var gefin út í *The American Journal of Occupational Therapy* (AJOT), tímariti bandaríska iðjuþjálfafélagsins sama ár (Árnadóttir og Fisher, 2008b).

STAÐHÆFINGARNAR SEM SÝNINGARBÁSINN BYGGDIST Á

Veggspjöldin um A-ONE sem sýnd voru á Vísindavökunni 2011 fjölluðu sem sagt um tilurð og útbreiðslu matstækisins í formi upplýsinga fyrir almenning á Íslandi. Ef litið er nánar á staðhæfingar frá þessari Vísindavöku tengdar matstækinu væri fróðlegt að líta á sömu staðhæfingar og upplýsingar og spyrja hver staðan sé í ljósi dagsins í dag. Halda staðhæfingarnar um að íslensk iðjuþjálfun hafi borist um allan heim enn þá, eða hefur útbreiðslan runnið sitt skeið? Tafla 1 er lýsandi dæmi til stuðnings því að staðhæfingarnar séu enn í góðu gildi. Í henni eru skráðar örfáar heimildir tengdar útgáfu nýlegra fræðibóka sem gjarnan eru notaðar við kennslu í iðjuþjálfun á heimsvísu. Þessar bækur fjalla bæði um iðjuþjálfun almennt, s.s. kaflar um athafnir daglegs lífs og iðjugreiningu, en þar hefur A-ONE skipað sér traustan sess og er iðulega notað sem dæmi um athafnagreiningu. Þetta eru einnig bækur sem fjalla um sérsvið iðjuþjálfunar, t.d. tengd taugastarfsemi, vitrænni starfsemi og skynúrvinnslu. Nánari upplýsingar um matstækið og útbreiðslu þess má finna á heimasíðunni a-one.is.

NÝTT TÆKIFÆRI: ÖNNUR VÍSINDAVAKA 2018

Einhverra hluta vegna leið langur tími frá Vísindavöku Rannís 2011 til næstu Vísindavöku, en hún átti sér stað í september 2018. Þegar boð komu um sýninguna og falast var eftir verkum iðjuþjálfara á Grensá fyrir hönd Landspítala ákváðum við vegna mikilla anna að taka ekki þátt aftur því ómæld vinna fylgir undirbúningi og hönnun sýningargagna. Hins vegar tókst ekki að afþakka sýningarboðið. Okkur var tjáð að síðasta verkefni okkar hefði verið svo vinsælt að óskað væri eftir að við endurtækjum það. Mér finnst aldrei æskilegt að endurtaka sama hlutinn en benti á að það hefði náttúrulega ýmislegt gerst í iðjuþjálfun á Landspítalanum og nóg væri til af nýjum

veggspjöldum sem séð höfðu dagsins ljós á mismunandi ráðstefnum bæði erlendis og hérlandis frá síðustu Vísindavöku Rannís. Því var ákveðið að kynna nú tvær veggspjaldaseriur iðjuþjálfara á átta veggspjöldum. Til verkefnisins var okkur boðinn stækkaður sýningarbás á vegum Landspítala, eða átta fermetrar. Sýningarsvæði spítalans bar í þetta skipti heitið „Rannsóknir í allra þágu“.

Annars vegar voru á sýningarbás okkar veggspjöld tengd fyrra þema um „Íslenska iðjuþjálfun um allan heim“, eins og farið hafði verið fram á. Þemað byggir eins og áður segir á A-ONE og áhrifum þess á heimsvísu. Að þessu sinni var fjallað um nýjungar í rannsóknum tengdum A-ONE

Mynd 3. Stemningin á sýningarbás iðjuþjálfara LSH á Vísindavöku Rannís 2018. Fjallað var um tvö þemu: 1) „Íslenska iðjuþjálfun um allan heim“ og 2) „Iðjumið þjónusta iðjuþjálfara á Landspítala“.

matstækinu, fræðigrunni þess og frekari útbreiðslu, sem sagt var verkefnið nú búið nýjum veggspjöldum að mestu. Hins vegar voru veggspjöld á sýningarbásnum sem flokkuðust undir þema um þjónustubrúun í iðjubjálfun á LSH. Þetta þema var nefnt „Þjónusta iðjubjálfa á Landspítala er iðjumiðuð“. Notast var áfram við sams konar kynningarverkefni og höfðu náð svo miklum vinsældum áður, tengd mati og prófatriðum A-ONE. Þetta voru sem sagt ýmsar daglegar athafnir sem fólk fékk að prófa, samhliða því að það setti sig í spor fólks með skerðingu ýmiss konar líkamsþátta sem takmarkar framkvæmdafærni. Eins og áður varð básinn mjög vinsæll, stöðugur straumur af fólki að kynna sér rannsóknir og starf iðjubjálfa frá opnun til sýningarloka. Enn þá fleiri, eða á fjórða þúsund manns fóru um sýningarsvæðið í þetta skiptið. Iðjubjálfar sem sáu um kynninguna auk mín voru aftur Sigrún Garðarsdóttir og Lillý Halldóra Sverrisdóttir en auk þeirra bættust nú við Lillý Rebekka Steingrimsdóttir, Maya Magdalena Lekkass, Júlíana Petra Þorvaldsdóttir og Sigprúður Loftsdóttir. Mynd 3 sýnir stemninguna á iðjubjálfabás Vísindavöku Rannís árið 2018.

VEGGSPJÖLD IÐJUBJÁLFA Á VÍSINDAVÖKUNNI 2018

Ákveðið var að bæta við þemað „Íslensk iðjubjálfun um allan heim“ nýlegum upplýsingum um útbreiðslu, þýðingar og nýlegar rannsóknir á A-ONE. Mynd 4 af einu kynningarveggspjaldanna sem ber heitið „Íslensk iðjubjálfun um allan heim: A-ONE á erlendum tungum“ vekur með nokkrum dæmum m.a. athygli á þýðingum á fræðigrunni A-ONE og matstækisins sjálfs yfir á ýmis tungumál og erlendum rannsóknnum sem gjarnan eru unnar í tengslum við meistara- og doktorsverkefni. Auk þess var vísað í nýlega stefnuræðu á árlegri ráðstefnu japanskra iðjubjálfa. Einnig var bætt við þetta þema um „Íslenska iðjubjálfun um allan heim“, veggspjöldum með upplýsingum um nýrri rannsóknir á A-ONE og má þar nefna rannsóknir sem tengjast doktorsverkefni mínu í iðjubjálfun við Umeå-háskóla í Svíþjóð (Árnadóttir, 2010; Árnadóttir og Fisher, 2008a; Árnadóttir, Fisher og Löfgren, 2009; Árnadóttir, Löfgren og Fisher, 2010; Árnadóttir, Löfgren og Fisher, 2012). Í þeim rannsóknnum öllum var notuð nútíma próf-fræði sem byggir á Rasch-greiningu. Þarna má nefna veggspjald sem ber heitið „Rasch-greining taugaatferliskvarða A-ONE“ en íslenskt ágríp þess er að finna í Læknablaðinu (Guðrún Árnadóttir, 2012a). Einnig var veggspjöldunum „From Evaluation to Measure: ADL-focused Occupation-based

Neurobehavioral Evaluation“, en ágríp þess má einnig finna í Læknablaðinu (Guðrún Árnadóttir, 2011) og „Áhrif taugaeinkenna á framkvæmd daglegra athafna (ADL): Mismunur mælinga einstaklinga sem hlotið hafa heilablóðfall hægra og vinstra megin“ bætt við sýninguna. Rannsóknin þar sem kannaður var mismunur áhrifa taugaeinkenna frá hægra og vinstra heilahlveli á framkvæmd daglegra athafna, mun vera sú fyrsta sinnar tegundar sem getið er um í heimildum. Rannsóknin byggir á raunverulegum mælingum sem fengust með Rasch-greiningu. Íslenskt ágríp veggspjaldsins má finna í Læknablaðinu (Guðrún Árnadóttir, 2012b) en rannsóknin í heild var birt í Journal of Rehabilitation Medicine (Árnadóttir, Löfgren og Fisher, 2010).

IÐJUMIÐAÐ ÞJÓNUSTUÞEMA VEGGSPJALDA Á VÍSINDAVÖKU 2018

Nýja veggspjaldþemanu „Þjónusta iðjubjálfa á Landspítala er iðjumiðuð“ fylgdu þrjú veggspjöld á sýningunni og endurspeglu þau ýmis verkefni sem iðjubjálfar á spítalanum hafa unnið að til að þróa þjónustu sína. Þetta nýja þema byggir m.a. á veggspjaldaseríu sem hafði ferðast til Suður-Afríku til að taka þátt í heimsráðstefnu iðjubjálfa sem haldin var í Höfðaborg í sumrabyrjun 2018. Einmitt vegna þess að veggspjöldunum var ætlað að ferðast til Suður-Afríku var ákveðið að merkja alla seríuna með kríumynd, en krían flýgur til Íslands frá Suður-Afríku til að verpa á vorin. Við fengum því leyfi til að nota kríumynd sem listakonan og munnmálarinn Edda Heiðrún

ÍSLENSK IÐJUBJÁLFUN UM ALLAN HEIM: A-ONE Á ERLENDUM TUNGUM

Guðrún Árnadóttir

A-ONE matstækið er notað til að meta áhrif skertrar heilastarfsemi á framkvæmd daglegra athafna. A-ONE endurmenntunarnámskeið fyrir iðjubjálfa eru haldin árlega í ýmsum löndum.

Matstækið hefur verið þýtt á ýmis tungumál, er m.a. á ensku, dönsku, hollensku, íslensku, ítölsku, japönsku og kóreönsku.

Meistara- og doktorsnemar við ýmsa erlenda háskóla hafa framkvæmt áreiðanleika- og réttmætisathuganir á þýddum útgáfum matstækisins, nú síðast við Yonsei háskóla í S-Kóreu, Osaka Prefecture háskóla í Japan, Umeå háskóla í Svíþjóð og Florida háskóla í BNA.

Bókakafar um fræðigrunn og matsaðferðina hafa verið birtir í fræðibókum um taugaiðjubjálfun á ýmsum tungumálum m.a. ensku, dönsku, kínversku, kóreönsku og japönsku.

Matstækisins er getið í flestum helstu fræðibókum í iðjubjálfun síðustu áratugi. Það er m.a. skilgreint sem fyrsta matstæki sinnar tegundar innan iðjubjálfunar og „Goldstandard“ matstækis fyrir iðjumiðuð matstæki tengd taugafræðum.

Fyrirlestrar og veggspjöld ýmissa höfunda um A-ONE hafa verið kynnt á mörgum erlendum ráðstefnum iðjubjálfa, nú síðast á árlegri ráðstefnu japanska iðjubjálfafélagsins, sem er næst fjölmennasta félag iðjubjálfa í heiminum. Hana sóttu á fimmta þúsund iðjubjálfar og a.m.k. þrjú erindanna fjölluðu um rannsóknir á A-ONE. Auk þess var ein af þremur stefnuræðum (Key Note Lecture) ráðstefnunnar flutt af höfundi A-ONE.

Mikill þrýstingur er á hönnun netnámskeiða með endurmenntunarefninu.

Heimasíða: www.a-one.is

Mynd 4. Inngangsveggspjald fyrir fyrra þema á sýningarbási iðjubjálfa LSH á Vísindavöku Rannís 2018. Þemað gekk út á að íslensk iðjubjálfun hefði haft áhrif um allan heim.

ÞJÓNUSTA IÐJUPJÁLFA Á LANDSPÍTALA (LSH) ER IÐJUMIÐUÐ!

GUÐRÚN ÁRNADÓTTIR, Landspítali, Háskóli Íslands
SIGRÚN GARÐARSDÓTTIR, Landspítali

1 Uppbygging þjónustuyfirlits fyrir iðjupjálfun:

- Almenn þjónustuyfirlitstafla (2012)
- Þjónustuyfirlitstöflur allra starfsstöðva iðjupjálfa LSH (iðjupjálfinn, 2015)
- Sértæk þjónustuyfirlit fyrir ákveðnar sjúkdómsgreiningar (iðjupjálfinn, 2017; WFOT veggspjald, 2018)

2 Endurskoðun matsaðferða:

- Umbætur byggðar á þjónustuyfirlitstöflum
- Yfirlit próffræðilegra eiginleika matstækja í notkun (iðjupjálfinn, 2016)
- Tengsl matstækja við iðjuhugtakið (iðjupjálfinn, 2016)

3 Endurskoðun íhlutunaraðferða:

- Yfirlit íhlutunaraðferða á starfsstöðvum iðjupjálfa LSH (iðjupjálfinn, 2016)
- Innleiðing athafnaflokkunarkerfis; þrjú síðustu flokkarnir eru iðjumiðaðir
 - Undirbúningur athafnaþátttöku
 - Þjálfun sérstakra þátta líkamsstarfsemi
 - Eftirlíking iðju
 - Lagfærandi iðja
 - Áunnin iðja
 - Aðlöguð iðja

4 Rannsóknir á notkun athafnaflokka við íhlutun (iðjupjálfinn, 2016; WFOT veggspjald, 2018)

5 Kannanir á hvort íhlutunaraðferðirnar séu gagnreyndar:

- Undirbúningsgögn fyrir úttektir á gagnsemi aðferða iðjupjálfa (iðjupjálfinn, 2017)
- Gagnsemi ADL þjálfunar fyrir heilablóðfallssjúklinga (iðjupjálfinn 2017)
- Umbótastarf iðjupjálfa á bráðadeildum LSH – Skila heimilisathuganir árangri? (iðjupjálfinn, 2017)

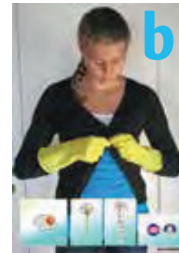
Málverk: EHB
Aðlögun iðju:
Úr leiklist í munnmálun
Sjá kafla 3/b

6 Gjörð svo vel að prófa nokkur þeirra verkefna sem við notum við mat og íhlutun í iðjupjálfun:

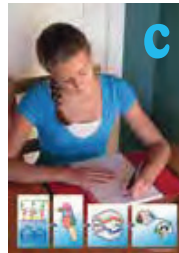
a Hvernig gengi þér að fara í sokk ef önnur hendin væri lömuð?

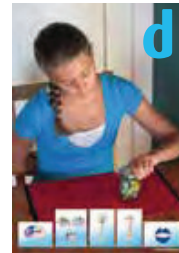
b Hvernig gengi þér að hneppa ef snertiskyn væri skert?

c Hvernig gengi þér að teikna eða skrifa ef sjónúrvinnsla væri skert?

d Hvernig gengi þér að nota hjálparkæki við að klæðast eða borða?

Mynd 5. Inngangsveggspjald að síðara þema á sýningarbási iðjupjálfa LSH á Vísindavöku Rannís 2018. Þemað gekk út á að þjónusta iðjupjálfa á LSH væri iðjumiðuð.

Backman málaði hjá okkur í iðjupjálfun á Grensá sem bakgrunn í seríunni. Við munnmálunina notaði hún að sjálfsgöðu það sem við köllum aðlagaða iðju, sem er jú vissulega iðjumiðuð aðferð.

Á fyrsta veggspjaldi þessarar seríu voru talin upp fimm þrep sem notuð hafa verið til að aðstoða við þessa þjónustuþróun iðjupjálfa (sjá mynd 5). Byrjað var á að fylla út í þjónustuyfirlitstöflur fyrir mismunandi starfsstöðvar spítalans. Síðan hafa verið útbúin sértæk þjónustuyfirlit fyrir fólk með mismunandi sjúkdómsgreiningar. Vísuð var í dæmi um slíkt þjónustuyfirlit sem mátti sjá á öðru veggspjaldi en það bar nafnið „Application of a service matrix for spinal cord injured patients“ (Sigbrúður Loftsdóttir og Guðrún Árnadóttir, 2018). Matsaðferðir iðjupjálfa voru endurskoðaðar með tilliti til eiginleika þeirra að meðtöldum próffræði-

legum eiginleikum þeirra og íhugað var hvernig mætti bæta þjónustuna. Einnig var athugað hversu vel matsaðferðirnar féllu að iðjuhugtakinu.

Á sama hátt voru íhlutunaraðferðir þær sem notaðar eru á spítalanum einnig endurskoðaðar og útbúin um þær yfirlit. Aðferðirnar voru flokkaðar í sex flokka út frá því hvort íhlutunin gæti fallið undir það að vera talin iðjumiðuð samkvæmt Fisher (Fisher, 2009; Fisher og Marterella, 2019). Um er að ræða sex flokka sem koma fram undir lið 3 á veggspjaldinu (sjá mynd 5). Í fyrsta flokknum er unnið að undirbúningi fyrir athafnaþátttöku. Þá er t.d. notuð hitameðferð eða vax til að auka liðleika í fingrum og draga úr liðbólgu. Næsti flokkur fjallar um þjálfun sérstakra þátta líkamsstarfsemi, t.d. að kreista bolta endurtekið til að auka handarstyrk. Þriðji flokkurinn snýst

um að nota eftirlíkingu af iðju, t.d. að skera leir í stað þess að skera mat. Síðan koma þrjú iðjumiðaðir flokkar þar sem náttúrulegar athafnir eru notaðar til að hafa áhrif á framkvæmd. Auk áhrifa á framkvæmdafærni er einum þeirra flokka, „lagfærandi iðju“, einnig ætlað að hafa samtímis áhrif á undirliggjandi þætti t.d. í taugakerfinu. Í flokknum „áunnin iðja“ er reynt að endurtaka ákveðna verkþætti til að auka framkvæmdafærni. Í síðasta iðjumiðaða flokknum eru svo notuð hjálparkæki eða umhverfisaðlögun til að auka framkvæmdafærni. Eins og áður segir var málverkið í grunni veggspjaldanna málað af Eddu Heiðrúnu, en hún nýtti sér það sem þessi flokkur hefur upp á að bjóða þegar hún hætti að geta starfað við leiklist. Með hjálparkækjum og þjálfun náði hún að starfa áfram og mála fjölda eftirsótttra málverka.

Við höfum nýtt okkur þetta athafnaflokkunarkerfi til að rannsaka hversu iðjumiðuð íhlutun okkar er, en til að framfylgja sérstöðu iðjupjálfunar sem heilbrigðisstéttar ætti okkar íhlutun að vera iðjumiðuð og snúast um flokka 4-6 að mestu leyti. Með því að nýta flokkunarkerfið í þriðja lið yfirlitsveggspjaldsins höfum við staðið fyrir rannsóknnum á því hversu iðjumiðuð íhlutun okkar getur talist og er þriðja veggspjaldið í þessari seríu „Uniqueness of our intervention: A simple service review“ dæmi um slíkar rannsóknir. Þar kemur fram að hlutfall iðjumiðaðra íhlutunaraðferða hafi aukist á milli ára um rúm 20%. Íslenskt ágríp þessa veggspjalds má finna í *Læknaþlaðinu* undir nafninu Sérstaða íhlutunar iðjupjálfa: Einfalt þjónustuyfirlit (Guðrún Árnadóttir, 2019).

Iðjupjálfar á öllum starfseiningum LSH hafa valið nokkrar tegundir íhlutunar úr þjónustuyfirlitstöflum sínum og kannað hversu gagnreyndar þessar íhlutunaraðferðir geta talist samkvæmt erlendum heimildum. Á kynningarveggspjaldinu er því einnig gerð grein fyrir að auk ofantalinna fjögurra þrepa hafi Fagræð iðjupjálfunar á LSH staðið fyrir málþingum fyrir iðjupjálfa spítalans, þar sem fjallað er m.a. um niðurstöður þessara heimildakannana á gagnreyndum aðferðum. Sjá má ágríp um niðurstöður heimildakannana þessara í greininni Málþing Fagræðs iðjupjálfa Landspítala til framþróunar klínískrar iðjupjálfunar sem birt er annars staðar í þessu blaði.

Eins og svo margt sem iðjupjálfar eiga kost á að taka sér fyrir hendur hefur þátttaka í kynningum á Vísindavökum Rannís verið

skemmtileg áskorun. Það er von mín að þessi umfjöllun nái að kveikja hugmyndir einhverra iðjuþjálfara eða iðjuþjálfanema um hvernig kynna megi ágæti iðjuþjálfunar fyrir almenningi.

HEIMILDASKRÁ

Árnadóttir, G. (1990). The brain and behavior:

Assessing cortical dysfunction through activities of daily living. St. Louis: The C. V. Mosby Company.

Árnadóttir, G. (2010). Measuring the impact on body functions on occupational performance: Validation of the ADL-focused Occupation-based Neurobehavioral Evaluation (A-ONE). Umeå University Medical Dissertations, New series No. 1322. Department of Community Medicine and Rehabilitation/Occupational Therapy. Umeå: Umeå-háskólinn.

Árnadóttir, G. og Fisher, A. (2008a). Rasch greining ADL kvarða A-ONE. Læknablaðið, 94, fylgirit 56.

Árnadóttir, G. og Fisher, A. G. (2008b). Rasch analysis of the ADL scale of the A-ONE. American Journal of Occupational Therapy, 62(1), 51–60.

Árnadóttir, G., Fisher, A. G. og Löfgren, B. (2009). Dimensionality of nonmotor neurobehavioral impairments when observed in the natural contexts of ADL task performance. Neurorehabilitation & Neural Repair, 23(6), 579–586.

Árnadóttir, G., Löfgren, B. og Fisher, A. (2010).

Difference in impact of neurobehavioral dysfunction on activities of daily living performance between right and left hemisphere stroke. Journal of Rehabilitation Medicine, 42(10), 903–907.

Árnadóttir, G., Löfgren, B. og Fisher, A. G. (2012).

Neurobehavioral functions evaluated in naturalistic contexts: Rasch analysis of the A-ONE neurobehavioral impact scale. Scandinavian Journal of Occupational Therapy 19(5), 439–449.

Fisher, A. G. (2009). Occupational therapy intervention process model: A model for planning and implementing top-down, client-centered, and occupation-based interventions. Fort Collins, CO: Three Star Press.

Fisher, A. G. og Marterella, A. (2019). Powerful practice: A model for authentic occupational therapy. Fort Collins, CO: Center for Innovative OT Solutions.

Guðrún Árnadóttir. (2011). From evaluation to measure: ADL-focused Occupation-based Neurobehavioral Evaluation (A-ONE). Læknablaðið, 97, fylgirit 68.

Guðrún Árnadóttir. (2012a). Rasch greining taugaatferliskvarða A-ONE. Læknablaðið, 98, fylgirit 70.

Guðrún Árnadóttir. (2012b). Áhrif taugaeinkenna á framkvæmd daglegra athafna (ADL): Mismunur

mælinga einstaklinga sem hlotið hafa heilablóðfall hægra og vinstra megin. Læknablaðið, 98, fylgirit 70.

Guðrún Árnadóttir. (2019). Sérstaða íhlutunar iðjuþjálfara: Einfalt þjónustuyfirlit. Læknablaðið, 10, fylgirit 102.

Guðrún Árnadóttir og Þorlákur Karlsson. (2013). Einliðasnið: Öflug leið til samhæfingar hagnýtrar vinnu og rannsókna. Í Sigríður Halldórsdóttir (ritstjóri), Handbók í aðferðafræði rannsókna (bls. 421–452). Akureyri: Háskólinn á Akureyri. Sigríður Loftsdóttir og Guðrún Árnadóttir. (2018). Application of a service matrix for spinal cord injured patients [birt í Ráðstefnuriti heimsráðstefnu iðjuþjálfara – World Federation of Occupational Therapy Congress].

Þakkir

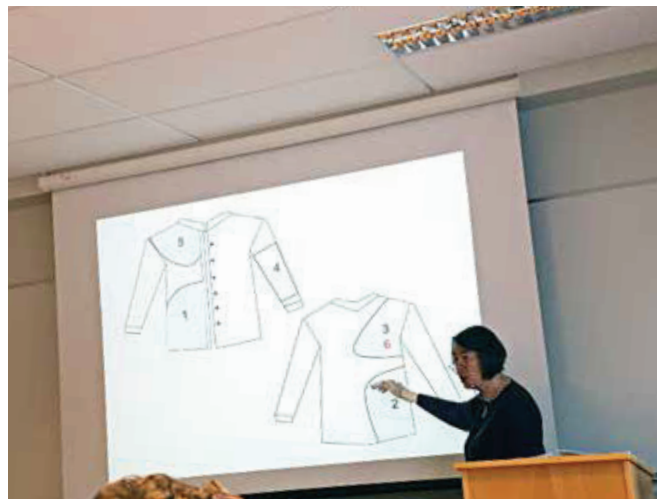
Mínar bestu þakkir fá þeir sem gerðu þessa grein og Rannís-sýningarefnið mögulegt. Þau eru m.a. Ragnheiður Kristjánsdóttir, grafískur hönnuður, sem hannað hefur flest mín veggspjöld gegnum árin, Bjarni Ármann Atlason og Laufey Halla Atladóttir sem aðstoðað hafa við myndefni, auk allra iðjuþjálfanna sem komið hafa að kynningum á sýningunum.

MYNDIR FRÁ AMPS NÁMSKEIÐI

Rósalind rektor er líklega eini kötturinn sem sótt hefur AMPS námskeið. Hún hélt nemendum vel við efnið og laðaðist í harðfisk sem leyndist í nestispoka nemenda.

Ósk Sigurðardóttir afhendir þeim Brendu og Gill þakklætisvott fyrir að hafa komið og verið með AMPS námskeiðið.

Gill við kennslu á AMPS námskeiðinu.